

Kontrola a čištění budek pro ptáky a netopýry na území města

Přelouč

prosinec 2018

Kontrola a čištění budek pro ptáky a netopýry na území města

Přelouč

Pro: **MĚSTO PŘELOUČ**
Československé armády 1665, 535 33 Přelouč
IČ: 00274101, DIČ: CZ00274101

Zpracoval: EKOSFER Solutions, s.r.o.
Hradecká 566, 503 46 Třebechovice p. O.
IČ: 06082530, DIČ: CZ06082530

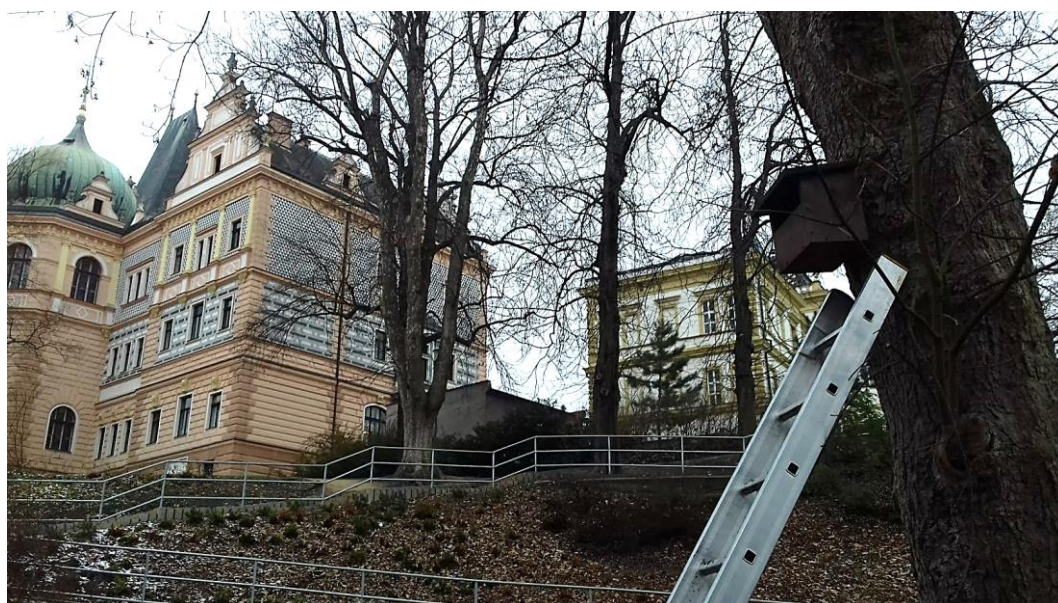
Autoři: Mgr. Aleš SVOBODA, Ph.D.

Foto: Archiv EKOSFER Solutions, s.r.o.

Třebechovice pod Orebem, prosinec 2018

Obsah

1. Úvod.....	1
1.1 Smluvní vztahy a předchozí činnosti v území	1
1.2 Cíle prací.....	1
2. Metodika	1
2.1 Lokalizace území	1
2.2. Kontrola a čištění budek	2
2.2.1 Termín provedení.....	2
2.2.2 Průběh kontroly.....	2
2.3 Doplnění sítě budek.....	2
3. Výsledky	2
3.1 Obsazenost budek 2018.....	2
3.1.1 Ptáci	2
3.1.2 Blanokřídlý hmyz.....	4
3.1.3 Savci	4
3.2 Meziroční porovnání.....	5
4. Souhrn	5
5. Doplněk fotodokumentace	6
6. Mapové podklady.....	7

1. Úvod

1.1 Smluvní vztahy a předchozí činnosti v území

EKOSFER Solutions, s.r.o. na začátku roku 2018 provedla údržbu a doplnění sítě budek pro ptáky a netopýry na území města Přelouč. Pro tuto činnost byly vymezeny tři lokality: remízek v ulici Za Tratí, park v okolí Švarcavy; nová instalace budek byla provedena na náměstí u sokolovny. Na vybraných návštěvnický atraktivních lokalitách byly rovněž umístěny cedule s informacemi o projektu¹. Síť budek čítající 23 ks celkem 7 typů budek byla následně kontrolována a čištěna během prosince roku 2018. Výsledky této kontroly jsou obsahem předkládané zprávy.

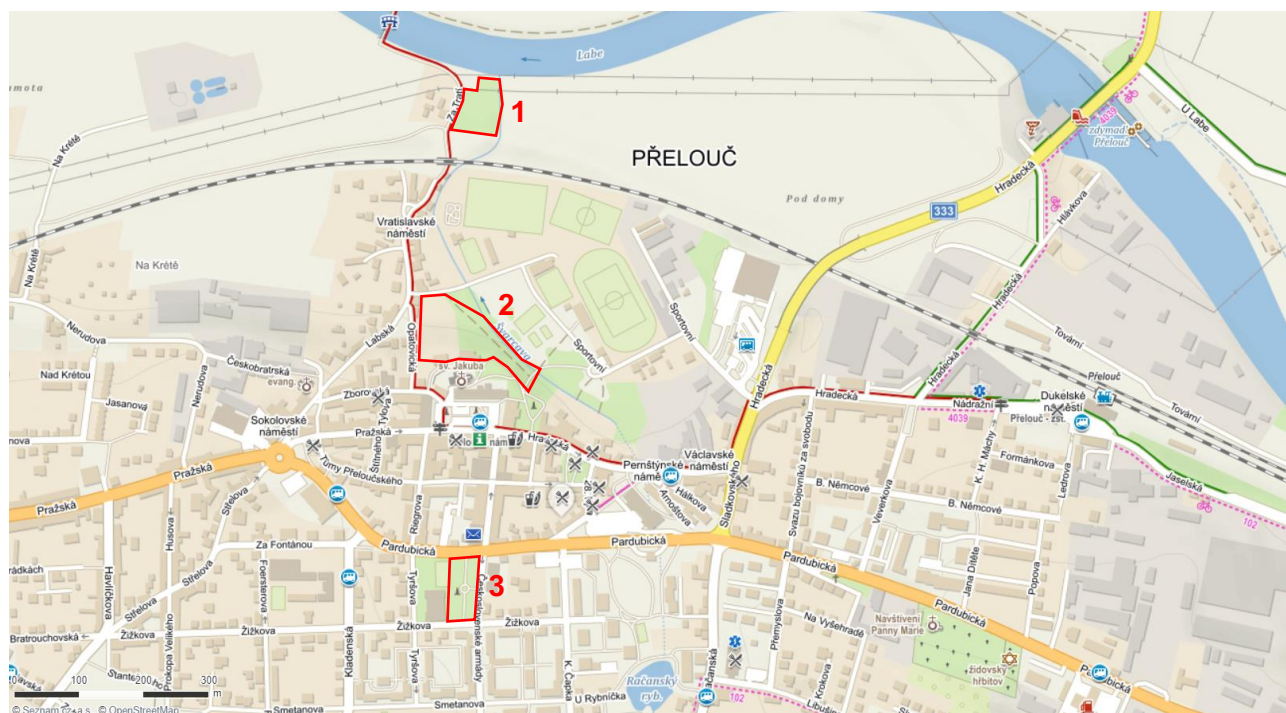
1.2 Cíle prací

Hlavními cíli realizovaných prací bylo: údržba hnízdních stanovišť pro dutinové druhy ptáků v rámci intravilánu, údržba denních úkrytů netopýrů, zajištění náhradních stanovišť po případném kácení a prořezávce, výzkum a inventarizace hnízdění ptáků v městském prostředí, propagace činnosti MěÚ Přelouč.

2. Metodika

2.1 Lokalizace území

Vymezení ploch určených k rozvoji sítě budek pro ptáky a netopýry na návštěvnický atraktivních lokalitách v rámci území města Přelouče (červeně). Vysvětlivky: 1 – Ulice Za Tratí, 2 – Park v okolí Švarcavy, 3 – Náměstí u sokolovny. Podklad: www.mapy.cz.

¹ Svoboda A. (2018): Kontrola a doplnění stávající sítě budek pro ptáky a netopýry na území města Přelouč. Nepublikováno, depon. in MěÚ Přelouč.

2.2. Kontrola a čištění budek

2.2.1 Termín provedení

Kontrola a čištění budek byla prováděna v pohnízním období dne 17.12.2018.

2.2.2 Průběh kontroly

Jednotlivé budky byly nalézány pomocí GPS souřadnic a dle inventarizačních čísel. Po kontrole technické stavu byla provedena determinace organismů obsazujících budku. Následně bylo provedeno vyčištění budky pro opětovné využití v příští hnízdní sezóně. V průběhu prací byly prováděny drobné opravy a v ojedinělých případech deinstalace budek. Sledována byla obsazenost jednotlivých typů budek ptáky, savci a blanokřídlym hmyzem. Identifikace druhů ptáků, které dané budky využívaly, byla prováděna podle typu použitého hnízdního materiálu, vývržků, vajec, peří nebo uhynulých mláďat. Pro výpočet obsazenosti budek ptáky byly použity budky s dokončenými hnízdy. Budky odcizené nebo zničené nebyly v dané hnízdní sezóně započítány. Savci byli určováni pomocí pobytových stop zanechaných v budce (trus, zbytky potravy, hnízda) nebo na základě přímého pozorování. Blanokřídly hmyz byl identifikován do úrovně rodů podle tvaru a velikosti hnízd, vývojových stádií nebo uhynulých jedinců.

2.3 Doplnění sítě budek

Provedena byla výměna pouze 1 ks sýkorníku na náměstí u sokolovny, a to z důvodu nevyhovujícího technického stavu (poškození hnízdní dutinky).

Počty jednotlivých typů budek na třech lokalitách v rámci území města Přelouč, prosinec 2018.

Lokalita/ typ budky	Sýkorník	Špačník	Netopýrník	Kosník	Kavkovník	Lejskovník	Rehkovník	Celkem na lokalitu
Ulice Za Tratí	6	1	-	1	1	1	-	10
Park v okolí Švarcavy	2	-	3	1	-	-	1	7
Náměstí u sokolovny	5	1	-	-	-	-	-	6
Celkem budek	13	2	3	2	1	1	1	23

3. Výsledky

3.1 Obsazenost budek 2018

S ohledem na malou velikost vzorku jednotlivých typů budek byly budky simulující hnízdní dutiny (sýkorník, kavkovník, lejskovník, špačník) vyhodnocovány souhrnně (n=17), stejně tak polobudky (rehkovník, kosník; n=3).

3.1.1 Ptáci

Na základě podzimní kontroly a čištění budek pro pěvce bylo jejich využití ptáky v roce 2018 vypočteno na 100 % (17/17) – tzn. že ve všech budkách byly nalezeny pobytové stopy ptáků:

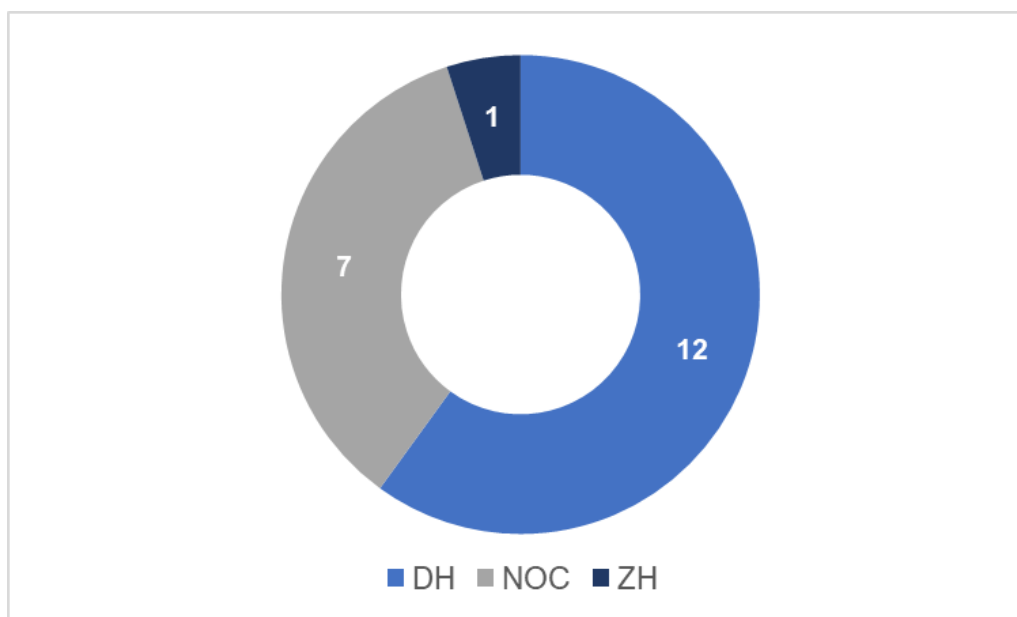
dokončená hnízda, základy hnízd, nocoviště. **Dokončená hnízda ptáků byla nalezena v 71 % (12/17) budek.**

Budky byly využívány ke hnízdění nejméně **5 druhů ptáků** (sestupně): vrabec (*Passer cf. montanus*), sýkora koňadra (*Parus major*), sýkora uhelníček (*Periparus ater*), rehek zahradní (*Phoenicurus phoenicurus*), špaček obecný (*Sturnus vulgaris*).

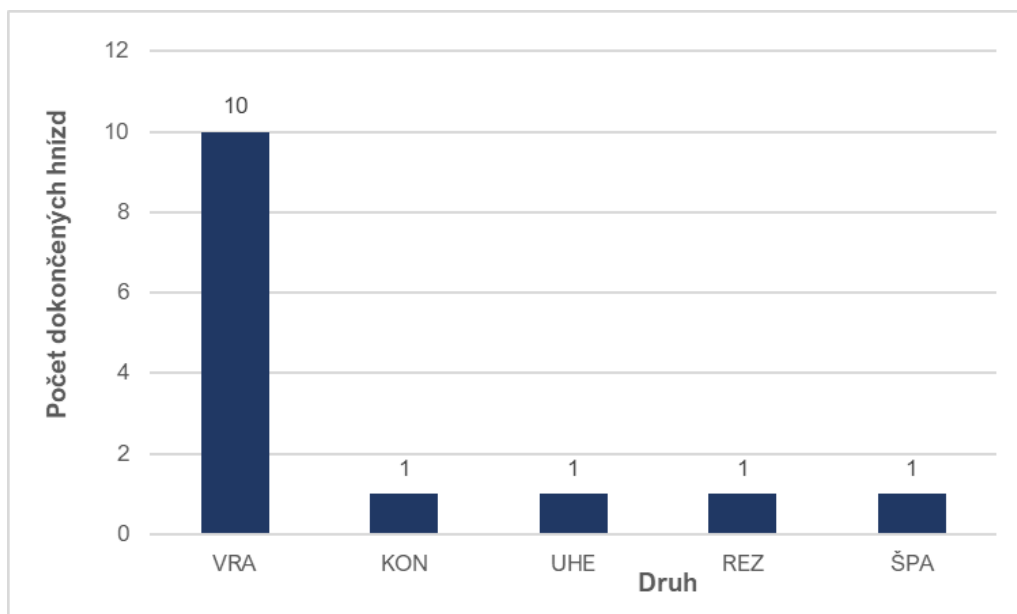
Polobudky byly v roce 2018 využity pouze jako nocoviště ptáků (n=2) a v jednom případě (rehkovník) byl nalezen základ hnízda.

Celkové využití všech typů budek ptáky na území města Přelouče v hnízdní sezóně 2018 (n=20).

Legenda: DH = dokončená hnízda ptáků, ZH = základ hnízda ptáků, NOC = nocoviště ptáků.

Druhové zastoupení ptáků obsazujících všechny typy budek na území města Přelouče v hnízdní sezóně 2018. Legenda: KON = sýkora koňadra, UHE = sýkora uhelníček, VRA = vrabec, REZ = rehek zahradní, ŠPA = špaček obecný.

Výběr fotodokumentace dokončených hnízd nalezených v budkách instalovaných na území města Přelouče; kontrola 2018.

3.1.2 Blanokřídlý hmyz

Pobytové stopy zástupců blanokřídlého myzu (Hymenoptera) nebyly v roce 2018 nalezeny

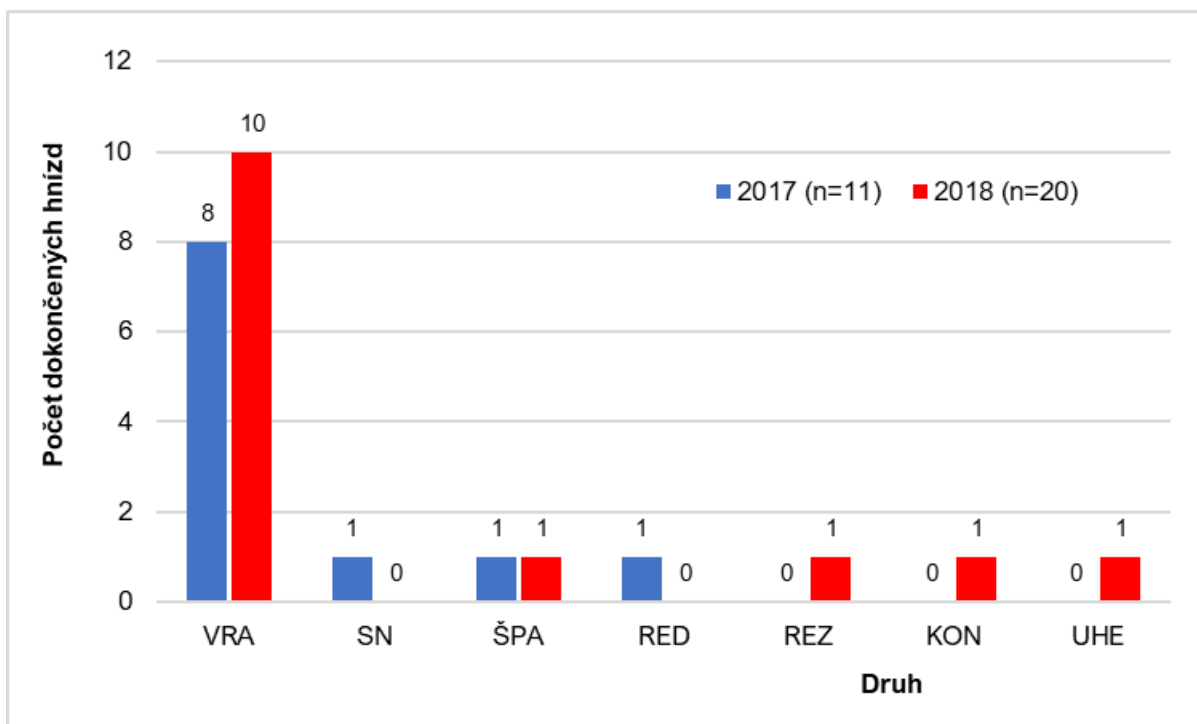
3.1.3 Savci

Pobytové stopy savců byly zaznamenány v 18 % (3/17) dutinových typů budek. S ohledem na stáří a stav určovacího materiálu nebyla druhová determinace pomocí pobykových stop možná. V netopýrnících instalovaných v prostoru parku v okolí Švarcavy byla nalezena nocoviště ptáků (n=2) a **denní úkryt netopýrů (n=1)**.

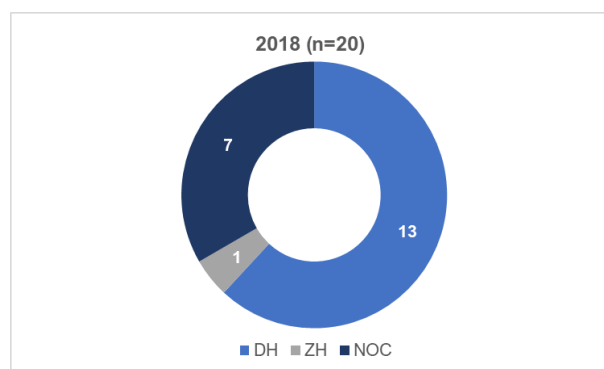
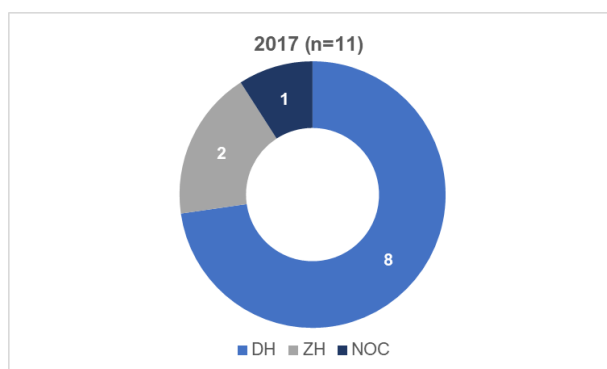
3.2 Meziroční porovnání

Výsledky kontroly z předchozí hnízdní sezóny mohou být ovlivněny faktem, že jsou ve skutečnosti souhrnem více předchozích sezón (nepravidelnost kontrol). Porovnání těchto dvou kontrol má prozatím nižší vypovídací hodnotu o vývoji společenstva dutinových hnízdičů na zájmové lokalitě.

Druhové zastoupení ptáků obsazujících budky na území města Přelouče – dokončená hnízda, kontrola v roce 2017 (modře) a 2018 (červeně). Legenda: KON = sýkora koňadra, UHE = sýkora uhelníček, REZ = rehek zahradní; RED= rehek domácí, SN = neurčený druh sýkory, ŠPA = špaček obecný, VRA = vrabec.

Celkové využití budek ptáky na území města Přelouče zjištěné při kontrole v roce 2017 a v hnízdní sezóně 2018. DH = dokončená hnízda, UH = základy hnízd, NOC = nocoviště ptáků.

4. Souhrn

EKOSFER Solutions, s.r.o. provedla v roce 2018 kontrolu a čištění budek pro ptáky a netopýry na území města Přelouče. V průběhu prací byl nahrazen jeden sýkorník, aktuální stav sítě budek je tedy 23 ks. Využití budek ptáky v roce 2018 bylo vypočteno na 100 %, **dokončená hnízda byla nalezena v 71 % budek simulujících dutiny.** Budky byly

obsazovány 5 druhy ptáků: vrabec (*Passer cf. montanus*), sýkora koňadra (*Parus major*), sýkora uhelníček (*Periparus ater*), rehek zahradní (*Phoenicurus phoenicurus*), špaček obecný (*Sturnus vulgaris*). Polobudky byly převážně využity jako nocoviště ptáků. Pobytové stopy blanokřídlého hmyzu nebyly v roce 2018 zaznamenány. Naopak pobytové stopy neurčeného zástupce savců byly nalezeny v 18 % dutinových typů budek, denní úkryt netopýrů byl zajištěn v jedné budce v blízkosti Švarcavy. **S ohledem na aktuální terénní zjištění lze doporučit pokračování v pravidelné údržbě a kontrole sítě budek. Vzhledem k úspěšnosti instalace lze zvážit její postupné rozšíření na další vhodné lokality v rámci města Přelouče.**

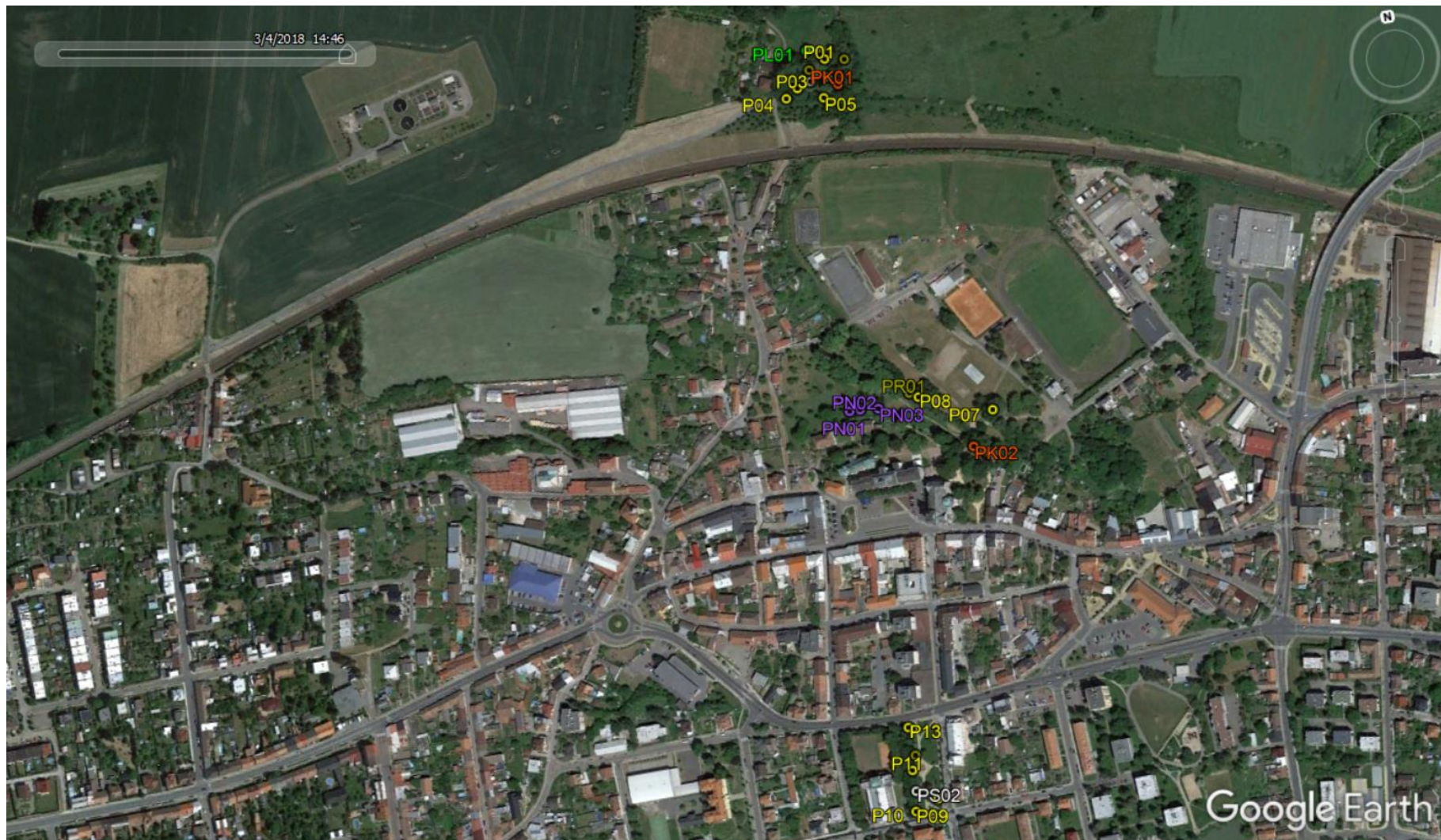
5. Doplněk fotodokumentace

Průběh kontroly budek

6. Mapové podklady

Vizualizace GPS záznamu všech typů budek kontrolovaných nebo instalovaných firmou EKOSFER Solutions, s.r.o. v roce 2018 na území města Přelouče (n=23). Podklad: Google Earth Pro 7.3.1, Garmin BaseCamp v4.6.2. Vysvětlivky: P01-P13 sýkorníky; PS0, PS02 špačníky; PN01-PN03 netopýrníky; PK01, PK02 kosníky, PL01 lejskovník; PR01 rehkovník; PKA01 kavkovník.

Vizualizace GPS záznamu budek na lokalitě „ulice Za Tratí“ (n=10), „park v okolí Švarcavy“ (n=7), „náměstí u sokolovny“ (n=6), Přelouč v roce 2018. Podklad: Google Earth Pro 7.3.1, Garmin BaseCamp v4.6.2. Vysvětlivky: P – sýkorníky; PS – špačník; PK – kosník; PL – lejskovník; PKA – kavkovník; PN – netopýrníky; PR – rehkovník.

